

## โครงการค่ายเยาวชน ระดับมัธยมศึกษา

### เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

วันพุธที่ 3 เมษายน 2567 – วันอาทิตย์ที่ 7 เมษายน 2567

#### 1. หลักการและเหตุผล

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ...

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ให้ทำการศึกษาค้นคว้า ทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่โครงการ ตั้งแต่ยอดเขาถึงใต้ทะเล นับจากหินถึงดินและชีวิต อันเป็นทรัพยากรกายภาพและชีวภาพที่มีคุณค่าและหายากเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย ให้เยาวชนชาวไทยมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดความรักและหวงแหน เห็นประโยชน์และความสำคัญในการอนุรักษ์

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ กองทัพเรือ และ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการค่ายสำหรับนักเรียนและเยาวชน เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างวันพุธที่ 3 เมษายน 2567 – วันอาทิตย์ที่ 7 เมษายน 2567

ทั้งนี้ โดยใช้พื้นที่ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว และ เกาะแสมสาร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการขนาดใหญ่ในธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ยอดเขาถึงใต้ทะเล เป็นสถานที่ในการฝึกอบรม เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสเข้ามาฝึกปฏิบัติและเรียนรู้วิธีการศึกษาวิจัย โดยปฏิบัติงานร่วมกับนักวิชาการที่เป็นคณะปฏิบัติงานวิทยากร ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การทำกิจกรรมเป็นวิธีการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ จากการปฏิบัติงานในภาคสนาม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ที่เน้นหลักการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการสังเกต ตั้งคำถาม การจัดบันทึก การค้นหา การทดลอง การอภิปรายและสรุปผล ซึ่งจะทำให้เพิ่มความเข้าใจและเห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากร อันจะก่อให้เกิดความรักความหวงแหน การดูแลรักษา สร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ การจัดการทรัพยากร และการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนได้ต่อไปในอนาคต

#### 2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

2.2 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการศึกษา เรื่องความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างถูกต้อง

- 2.3 เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้
- 2.4 เพื่อให้ผู้เข้าชมได้มีโอกาสพบปะปรึกษาหารือ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับวิทยากรและผู้อื่น ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

### 3. หัวข้อของกิจกรรม ประกอบด้วย

- 3.1 การเรียนรู้ เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตและการปฏิบัติงานในภาคสนาม
- 3.2 ศึกษาเรียนรู้ความหลากหลายของพืชพรรณ พืชสมุนไพร การจัดเก็บตัวอย่าง และการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.3 ศึกษาเรียนรู้ความหลากหลายทางชนิดของสัตว์ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ในธรรมชาติ ในพื้นที่เลี้ยง และทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล
- 3.4 ศึกษาวิธีการนำเสนอ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

### 4. วิธีดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 4.1 บรรยายสรุปสั้น ๆ เพื่อให้ผู้เข้าค่ายได้เข้าใจก่อนการปฏิบัติจริง โดยวิธีฝึกทักษะตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การสังเกต การบันทึก การตั้งคำถาม การวิเคราะห์ และสรุปผล
- 4.2 การปฏิบัติจริงในภาคสนาม โดยการแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อทำการศึกษาจากตัวอย่างต่าง ๆ
- 4.3 วิธีการสรุปผลการปฏิบัติงานและการนำเสนองาน
- 4.4 แทรกการสอนเรื่องมารยาท คุณธรรม จริยธรรมในสังคม และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

### 5. วันเวลา และสถานที่ ในการทำกิจกรรม

วันพุธที่ 3 เมษายน 2567 – วันอาทิตย์ที่ 7 เมษายน 2567

### 6. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 90 คน ประกอบด้วย

- 6.1 นักเรียน ครู และเยาวชน เยาวชนอาสาสมัคร จำนวน 60 คน
- 6.2 วิทยากร และ ผู้ช่วยวิทยากร จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 คน
- 6.3 วิทยากร และ เจ้าหน้าที่ จาก สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จำนวน 9 คน
- 6.4 วิทยากร จาก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จำนวน 3 คน
- 6.5 วิทยากร และ ผู้ช่วยวิทยากร จาก หน่วยบัญชาการพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ 4 คน
- 6.6 วิทยากร และ เจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานอื่น จำนวน 4 คน

## 7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ผู้เข้าอบรมทราบแนวทาง ขั้นตอนการดำเนินงานการสำรวจและศึกษาวิจัยเบื้องต้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการศึกษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 7.2 ผู้เข้าอบรมสามารถทำการศึกษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อไปได้ในโรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษา
- 7.3 ผู้เข้าอบรมสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้และทำกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ผู้อื่น ทั้งภายในโรงเรียน สถาบันการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้
- 7.4 ผู้เข้าอบรม คณะปฏิบัติงานวิทยากร อพ.สธ. และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย มีโอกาสพบปะ และแลกเปลี่ยน ความรู้กัน

## 8. กิจกรรมการศึกษา ระหว่าง วันที่ 3-7 เมษายน 2567

### วันพุธที่ 3 เมษายน 2567

เวลา 09.00 – 10.00 น.	คณะครู นักเรียน และวิทยากร เดินทางถึงสวนสัตว์เปิดเขาเขียว ลงทะเบียน แบ่งกลุ่ม โดย วิทยากรจากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว
10.00 - 10.45 น.	พิธีเปิดค่าย และการบรรยายเรื่อง สวนสัตว์เปิดเขาเขียวกับการอนุรักษ์ โดย ผู้อำนวยการสวนสัตว์เปิดเขาเขียว
10.45 -11.00 น.	พัก - อาหารว่าง
11.00 -12.00 น.	บรรยายสรุปเรื่อง โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ กับการอนุรักษ์ โดย ผศ.ธีรวรรณ นุตประพันธ์ ที่ปรึกษา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมและภาวะโลกร้อน โดย ผศ.ดร.พงษ์ชัย ดำรงโรจน์วัฒนา
14.30- 14.45 น.	พัก - อาหารว่าง
14.45 -16.30 น.	ศึกษาความหลากหลายทางชนิดของสัตว์ในสถานที่เลี้ยง อาหารว่างบนเส้นทาง
16.30 - 17.30 น.	เข้าที่พัก
17.30 – 18.30 น.	อาหารเย็น
19.00 - 20.30 น.	สนทนาการ และทำความเข้าใจในวิธีการเข้าค่าย โดย น.ส.สุกัญญา บุญอิม และ วิทยากรจากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว

### วันพฤหัสบดีที่ 4 เมษายน 2567

เวลา 07.00 - 08.00 น.	อาหารเช้า
08.00 - 11.00 น.	เรื่องคุณค่าของป่าไม้บนเส้นทางธรรมชาติ โดย น.ส.วิภารัตน์ เทพแก้ว นายขจรศักดิ์ วรประทีป และ น.ส.แพรวพรรณ พัทธยุติ (อาหารว่างบนเส้นทาง)
11.00 - 12.00 น.	ความเป็นกลางทางคาร์บอน โดย นายขจรศักดิ์ วรประทีป
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 - 15.30 น.	ทรัพยากรไทยกับการนำไปใช้ประโยชน์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดย น.ท.จำลอง ภูเลื่อน และ น.ต.เสรี นาคนิลทอง และ รศ.ผุสดี ปริยานนท์
15.30 - 15.45 น.	พักอาหารว่าง
15.45 - 17.45 น.	สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน โดย อ.ดร.ภาณุพงษ์ ธรรมโชติ จรุงญโรจน์ และคณะ
17.45 - 18.45 น.	อาหารเย็น
19.00 - 20.30 น.	ลุยสวนหากบ โดย อ.ดร.ภาณุพงษ์ ธรรมโชติ จรุงญโรจน์ และคณะ

### วันศุกร์ที่ 5 เมษายน 2567

เวลา 06.00 - 09.00 น.	ปฏิบัติงาน ณ เกาะแสมสารและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี เดินทางไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี (อาหารเช้าบนรถ) <u>หมายเหตุ</u> ขอรับการสนับสนุนรถบัส จำนวน 2 คัน รับนักเรียนที่ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว เวลา 06.00 น.
09.00 - 09.30 น.	กล่าวต้อนรับและ บรรยายเรื่องเกาะแสมสารกับงานอนุรักษ์ โดย วิทยากรจากหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ
09.30	เดินทางโดยเรือไปยังเกาะแสมสาร <u>หมายเหตุ</u> ขอรับการสนับสนุนเรือข้ามฟาก เวลา 09.30 น.
10.00 - 12.00 น.	ระบบนิเวศชายหาด และป่าชายเลน โดย ผศ.ดร.กรณ์รวิ เอี่ยมสมบูรณ์ น.ส.วิภารัตน์ เทพแก้ว นายขจรศักดิ์ วรประทีป และ น.ส.แพรวพรรณ พัทธยุติ (อาหารว่างบนเส้นทาง)
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน (บนเกาะแสมสาร)
13.00 - 14.00 น.	การเพาะเลี้ยงปะการัง โดย ศ.ดร.วรรณพ วิทยาญจน์ ศ.ดร.สุชนา ชวนิชย์ ผศ.ดร.ศุภกาญจน์ จันทร์แดง และคณะ
14.00 - 14.15 น.	อาหารว่าง

14.15 - 15.30 น.	ดำเนินา้ต้นและศึกษาปะการังชายฝั่ง โดย วิทยาการ ดร.ศุภกาญจน์ จันทร์แดง วิทยาการจาก นสร. จำนวน 2 คน พร้อมอุปกรณ์ดำเนินา้ต้น
15.30 น.	เดินทางกลับจากเกาะเสมสาร <u>หมายเหตุ</u> ขอรับการสนับสนุนเรือข้ามฟาก 15.30 น.
16.00 น.	เดินทางกลับจากเกาะเสมสาร - ที่พัก ที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว <u>หมายเหตุ</u> ขอรับการสนับสนุนรถบัส จำนวน 2 คัน เวลา 16.00 น.
18.00 - 19.00 น.	อาหารเย็น (สวนสัตว์เปิดเขาเขียว)
19.00 - 20.30 น.	สรุปผลและจัดทำโปสเตอร์ระบบนิเวศทางทะเล โดย คณะวิทยาการ

### สรุปการขอรับการสนับสนุน

วันศุกร์ที่ 5 เมษายน 2567

จากหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ

#### 1) รถบัส จำนวน 2 คัน

เวลา 06.00 น.

รับนักเรียนจากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว-ไปท่าเรือเขาหมาจอ อ.สัตหีบ

เวลา 16.00 น.

รับนักเรียนจากท่าเรือเขาหมาจอ-ไปยังสวนสัตว์เปิดเขาเขียว อ.ศรีราชา

#### 2) เรือข้ามฟาก

ท่าเรือเขาหมาจอ เวลา 9.30 น. และจากท่าเรือเสมสาร เวลา 15.30 น.

#### 3) วิทยาการ นสร.

จำนวน 4 ท่าน พร้อมอุปกรณ์ดำเนินา้ต้น จำนวน 60 ชุด

เวลา 14.15 น. - 15.30 น. ดำเนินาคูประการังน้ำต้น

### วันเสาร์ที่ 6 เมษายน 2567

เวลา 07.00 - 08.00 น.

อาหารเช้า

08.30 - 09.30 น.

ความสำคัญของนกในระบบนิเวศ โดย ผศ.ดร.พงษ์ หาญยุทธนาการ

09.30 - 09.45 น.

พักอาหารว่าง (หรืออาหารว่างบนเส้นทาง)

09.45 - 12.00 น.

ความหลากหลายของนกบริเวณกรงนกใหญ่

โดย ผศ.ดร.พงษ์ หาญยุทธนาการ และ ว่าที่ร้อยตรี ศักรินทร์ แสนสุข

12.00 - 13.00 น.

อาหารกลางวัน

13.00 - 15.00 น.

ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรภาคตะวันออกสวนสัตว์เขาเขียว

กับความหลากหลายทางชีวภาพและวิธีการจัดเก็บตัวอย่าง

โดย วิทยาการจากสวนสัตว์เขาเขียว

15.00 - 16.30 น.

สรุปผลการศึกษาและจัดทำโปสเตอร์ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

18.00 - 19.00 น.

อาหารเย็น

19.00 - 21.00 น.

จัดทำโปสเตอร์ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศบก

โดย คณะวิทยาการ

วันอาทิตย์ที่ 7 เมษายน 2567

เวลา 07.00 - 08.00 น.	อาหารเช้า
08.30 - 10.30 น.	การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน โดย คณะวิทยากร
10.30 - 10.45 น.	อาหารว่าง
10.45 - 11.15 น.	สรุปและประเมินผลของการเข้าค่าย โดย คณะวิทยากร
11.15 - 12.00 น.	ปิดค่ายและมอบเกียรติบัตร โดย ผู้อำนวยการสวนสัตว์เปิดเขาเขียว
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 - 16.00 น.	เดินทางกลับ โดยสวัสดิภาพ